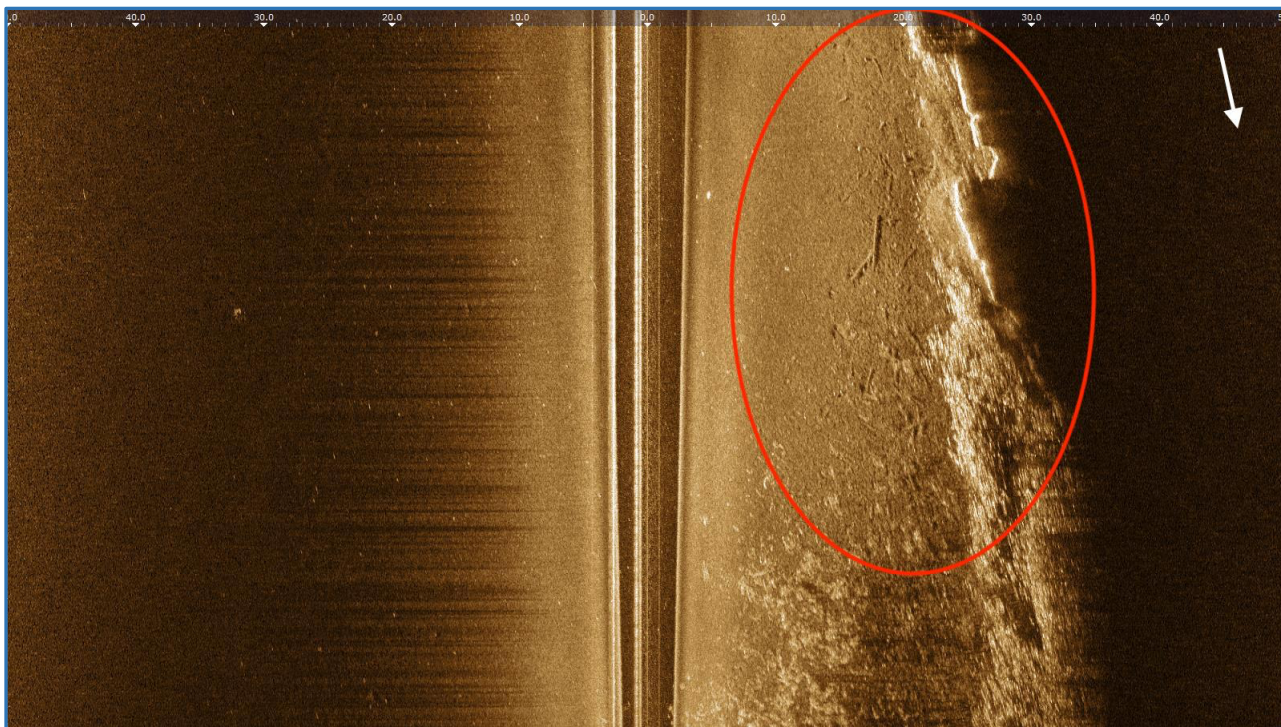

INKOON BARÖSUNDIN KAAPELIHANKKEEN LUOTAUSSAINEISTON ARKEOLOGINEN TULKINTA

NORDIC MARITIME GROUP OY
EVELIINA SALO JA MAIJA HUTTUNEN
PROJEKTINRO F-68:2020
4.12.2020

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä.....	3
2. Johdanto.....	3
3. Arkisto- ja rekisteritiedot.....	4
4. Yleiskartta.....	4
5. Tutkimusalue ja luonnonympäristö.....	5
6. Alueen historiaa.....	5
7. Aineisto.....	7
8. Havaitut kohteet.....	8
9. Tulosten tulkinta.....	25

Lähteet

Painetut lähteet

Painamattomat lähteet

Elektroniset lähteet

Kannen kuva: Puutavaraa mahdollisen satamapaikan edustalla.

1. TIIVISTELMÄ

Eltel Networks suunnittelee kaapelin laskua mereen Inkoon Barösundissa. Suomen Teollisuus-Sukellus Oy suoritti viistokaikuluotauksen marraskuussa 2020 ja Nordic Maritime Group Oy tulkitse aineiston arkeologisesta näkökulmasta. Tutkimusalueella havaittiin mielenkiintoisia anomalioita, jotka ovat alueen historian näkökulmasta arkeologisesti erittäin kiinnostavia. Tutkimusalueen läheisyydessä sijaitsee mm. keskiaikainen hylky (Barösund Verkviken 1000030970).

2. JOHDANTO

Inkoon Barösundissa Orslandetin lounaiskärjen ja Tostholmin väliselle vesialueelle suunnitellaan kaapelin laskua merenpohjaan Eltel Networksin toimesta. Alueen vedenalaisia muinaisjäännöksiä ei tunneta riittävällä tarkkuudella, joten hankealueella suoritettu viistokaikuluotaus tulkittiin arkeologisesta näkökulmasta mahdollisten ennestään tuntemattomien muinaisjäännösten turvaamiseksi.

Historiallisesta näkökulmasta tutkimusalue sijoittuu erittäin mielenkiintoiselle alueelle. Barösund mainitaan jo 1200-luvun väyläselostuksessa. Tutkimusalueen läheisyydessä on käyty mm. Ruotsin ja Venäjän välinen meritaistelu vuonna 1789. Vuonna 2017 lähistöltä paikannettiin ja ajoitettiin keskiaikaisen hyllyn jäänteet.

Lisätietoja: eveliina@nordicmaritime.fi tai + 358 44 326 7097.

Vesilahdella 4.12.2020

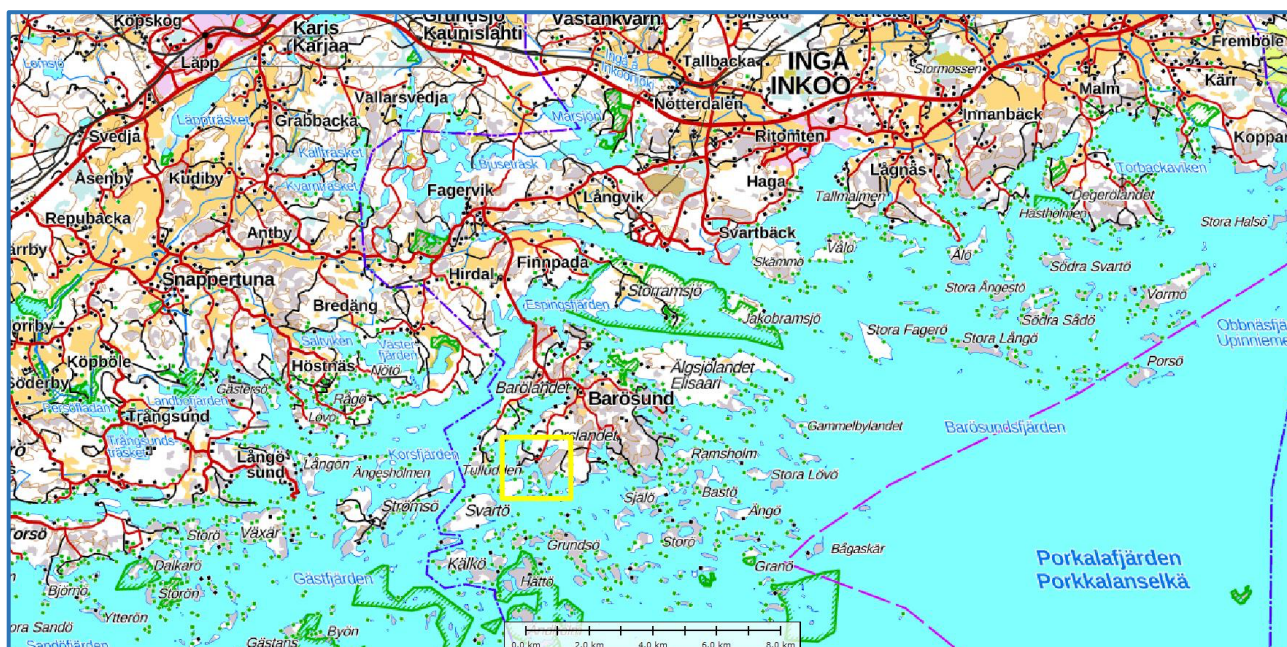

Eveliina Salo
FM Meriarkeologi

3. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuksen laatu:	Arkeologinen vedenalaisinventointi
Tutkimuksen syy:	Maa- ja vesialueen käyttö
Alue:	Inkoo (Barösund) Orslandet-Tostholm
Peruskartta:	TM35 lehtijako K4221F4
Tutkittavan alueen laajuus:	Noin 670 x 100 metriä
Aineiston tulkinta ja raportointi:	Nordic Maritime Group Oy
Tutkimusryhmä:	Meriarkeologi Eveliina Salo ja merigeologi Maija Huttunen
Projektinro:	F-68:2020
Tutkimuksen tilaaja:	Suomen Teollisuus-Sukellus Oy
Viistokaikuluotaus:	Suomen Teollisuus-Sukellus Oy marraskuu 2020
Tutkimushistoria:	ARK-sukellus, Rami Kokko: Inkoon sisäsaariston arkeologinen vedenalaisinventointi 16.4.- 14.10.2012.
Tutkimusraportti:	4.12.2020
Raportin jakelu:	Suomen Teollisuus-Sukellus Oy ja Museoviraston arkisto

4. YLEISKARTTA

Kartta 1. Tutkimusalueen suuntaa antava sijainti Inkoon Barösundissa on merkitty karttaan keltaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

5. TUTKIMUSALUE JA LUONNONYMPÄRISTÖ

Kaapelia lasketaan noin 670 metrin matkalle Orslandetin ja Tostholmin väliselle vesialueelle¹. Veden syvyys tutkimusalueella on noin 0–5 metriä. Pohjanlaatu vaihtelee runsaasti. Enimmäkseen pohja on pehmeää ja mutaista, mutta ranta-alueilla ja matalikoilla on kivi- ja sorapohjia sekä osin hiekkapohjaa ja kalliota. Ranta-alueet ovat pääasiassa luonnontilaisia.

Kartta 2. Kaapelin reitti on merkitty karttaan punaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

Verkvikenin rannasta löydettiin vuonna 2017 hylyn jäänteet (Barösund Verkviken 1000030970), jotka Museoviraston tutkimuksissa osoittautuivat todennäköisesti 1400–1500-luvulla rakennetun aluksen osiksi². Hylky sijaitsee noin 100 metrin päässä suunnitellusta kaapelireitistä.

6. ALUEEN HISTORIAA

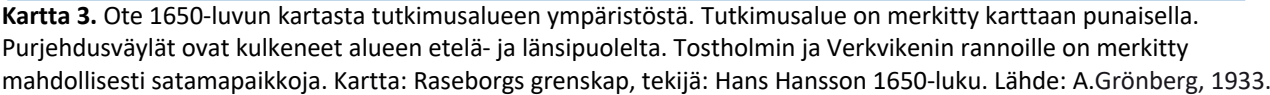
Barösund mainitaan jo tanskalaisen kuningas Valdemarin väyläselostuksessa 1200-luvulta. Alueen pysyvä asutus mainitaan kirjallisissa lähteissä jo 1500-luvulta alkaen.³

Tutkimusalueen etelä- ja länsipuolelta on kulkenut merkittävät purjehdusväylät, jotka on merkitty mm. 1650-luvun karttaan (sivu 6). Karttaan on merkitty Tostholmin ja Verkvikenin rantaan mahdollisesti satamapaikkoja. Tostholmin merkinnät ovat suurempia ja ne sijaitsevatkin syvämmässä vedessä, joten mahdollisesti se merkitsee sitä, että niihin on päässyt myös suuremmalla aluksella. Tutkimusalueen koillispuolella Bjursin kylän rannassa on myös merkintä. Myös muut karttaan merkityt "rastit" sijaitsevat otollisilla rantautumispaikoilla. Verkviken -lahti on nykyään kuroutunut umpeen, mutta vielä tuohon aikaan se oli yhtenäinen lahti.

¹ Lisäksi kaapelia lasketaan Tostholmin ja Byxsäckuddenin itärannan välille saarten eteläpuolelta kiertäen, mutta tätä aluetta ei ole edellytetty tutkittavaksi.

² https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000030970.

³ http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=3975.

Vuoden 1783 karttaotteesta on kuvattu saarten maankäyttöä tutkimusalueen ympäristössä. Tostholmin kaakkoisrannalla (huom. kartta ei ole pohjois-eteläsuunnassa) sijaitsee Tostholmsby. Kaapelin rantautuminen ei osu vanhan kylätontin kohdalle.

Kartta 4. Karttaote vuoden 1783 kartasta tutkimusalueelta. Karttaan on lisätty teksti Verkviken ja alleviivattu Tostholmsby kartan hahmottamiseksi. Lähde: Kansallisarkiston digitaaliarkisto, Maanmittaushallitus, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Inkoo, Tostholm; Karta öfver egorne med beskrifning 1783-1783 (B13a:19/1-5).

Yksi lähialueen merkittävistä tapahtumista on ollut Ruotsin ja Venäjän välinen meritaistelu Barösundin väylän itäisellä suulla vuonna 1789. Barösundin väylä on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY-alue).⁴

7. AINEISTO

Suomen Teollisuus-Sukellus Oy suoritti viistokaikuluotauksen marraskuussa 2020. Tutkimuksessa käytettiin DeepVision DE3468D-viistokaikuluotainta. Luotaukset tehtiin ilmeisesti 680 kHz taajuudella ja 50 + 50 metrin kaistaleveydellä. Kaistoja on ajettu 14 kappaletta. NMG Oy tulkitsee aineiston DeepView –ohjelmistolla. Aineisto kattaa tutkimusalueen hyvin.

⁴ http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=3975.

Kartta 5. Mosaiikkikuva viistokaikuluotauksen kattavuudesta tutkittavalla alueella. Kaapelin suunniteltu reitti on merkitty karttaan punaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

8. HAVAITUT KOHTEET

Luotauksissa havaittiin pohjassa runsaasti mielenkiintoisia anomalioita, joista suurin osa asettui laajempiin ryppäisiin. Sen vuoksi jokaista yksittäistä kohdetta ei erikseen luetella vaan eri alueilta nostetaan esiin mielenkiintoisimmat havainnot. Mielenkiintoisia alueita havaittiin kymmenen kappaletta. Alueet numeroitiin juoksevilla numeroinnilla pohjoisesta etelään.

Suuri osa alueista sijoittuu rannoille siten, että niillä ei todennäköisesti ole vaaraa jäädä kaapelin alle. Alueet 6, 7 ja 8 sijoittuvat kaapelin reitille niin, että niitä on haasteellista kiertää.

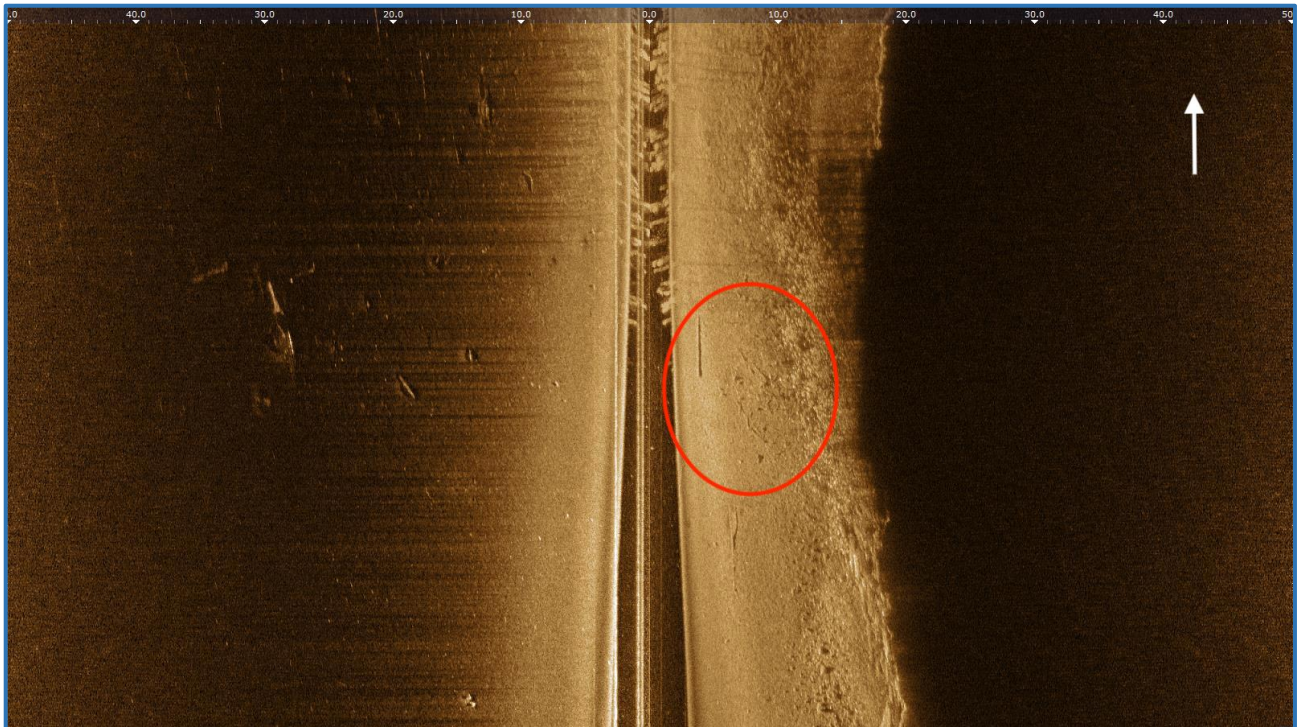

Kartta 6. Arkeologisesti mielenkiintoa herättävien alueiden sijainti on merkitty karttaan keltaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

ALUE 1.

KOHDE 1. BARÖSUND VERKVIKEN 1000030970

Kohteen ID: 1000030970	
Nimi: Barösund Verkviiken	Kunta: Inkoo
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Alusten hylät	Tyypin tarkenne: Hylät (puu)
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1400–1500-luku
Koordinaatit: WGS84: 59°57.184' N, 23°51.580' E, TM35: N 6650334, E 324634	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Vuonna 2017 löydetty hylky, jonka kappaleita on Museoviraston tutkimuksessa ajoitettu 1400–1500-luvuille. Hylky ei ole tässä hankkeessa vaarassa jäädä kaapelin alle. Hylystä saatiin viistokaikuluotauskuva ensimmäistä kertaa. Kuvassa näkyy palkomaisessa muodossa puutavaraa meren pohjassa. Lähistöllä makaa pohjassa myös ilmeisesti tukki. Hyllyn jäänteet ovat 8,2 x 4,2 metriä. Irto-osia on pohjassa noin 15 x 8 metrin alueella. Hyllyn sijaintipaikka tarkentui aikaisemmasta, mutta ei ole vielä täysin tarkka. Viistokaikuluotauksen tuloksen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 1. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 1. Puutavaraa palkomaisessa muodostelmassa pohjassa.

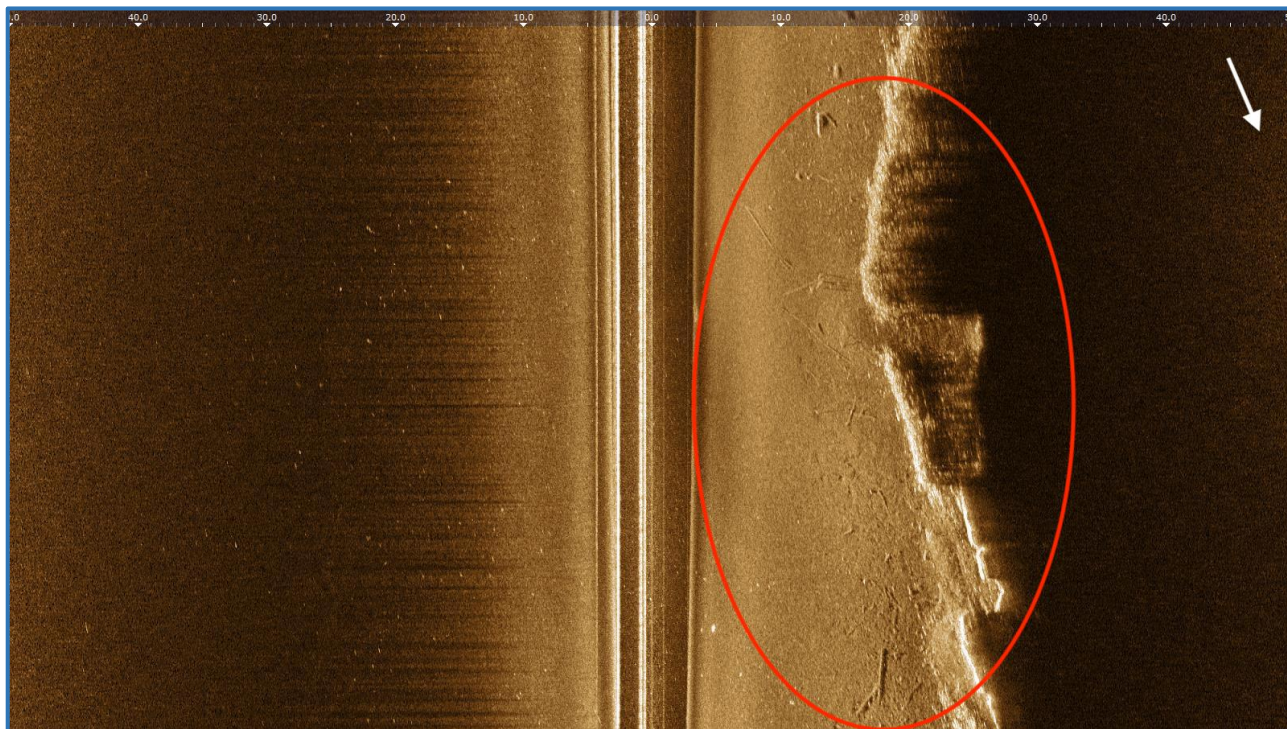
A historical map of the Orslandet region, showing islands and coastal features. A red circle highlights a specific location marked with an 'X' on the central island. The map includes labels for 'Orslandet', 'Rälldholmen', 'Björns', 'Söndersö', 'Kandö', and 'Kandöholm'. The highlighted location is marked with an 'X' and is surrounded by a red circle.

Verkvikenin rannoille on merkitty rasteja 1650-luvun karttaan (ote kartasta). Ne voivat merkitä esimerkiksi satamapaikkoja. Punaisella ympyröity alue saattaa sijoittua hyvin lähelle kaapelin rantautumista ja se sijaitsee lisäksi lähellä luotauksessa havaittuja kohteita 2 ja 3.

10

KOHDE 2. AALLONMURTAJA/SATAMAPAIKKA (?)

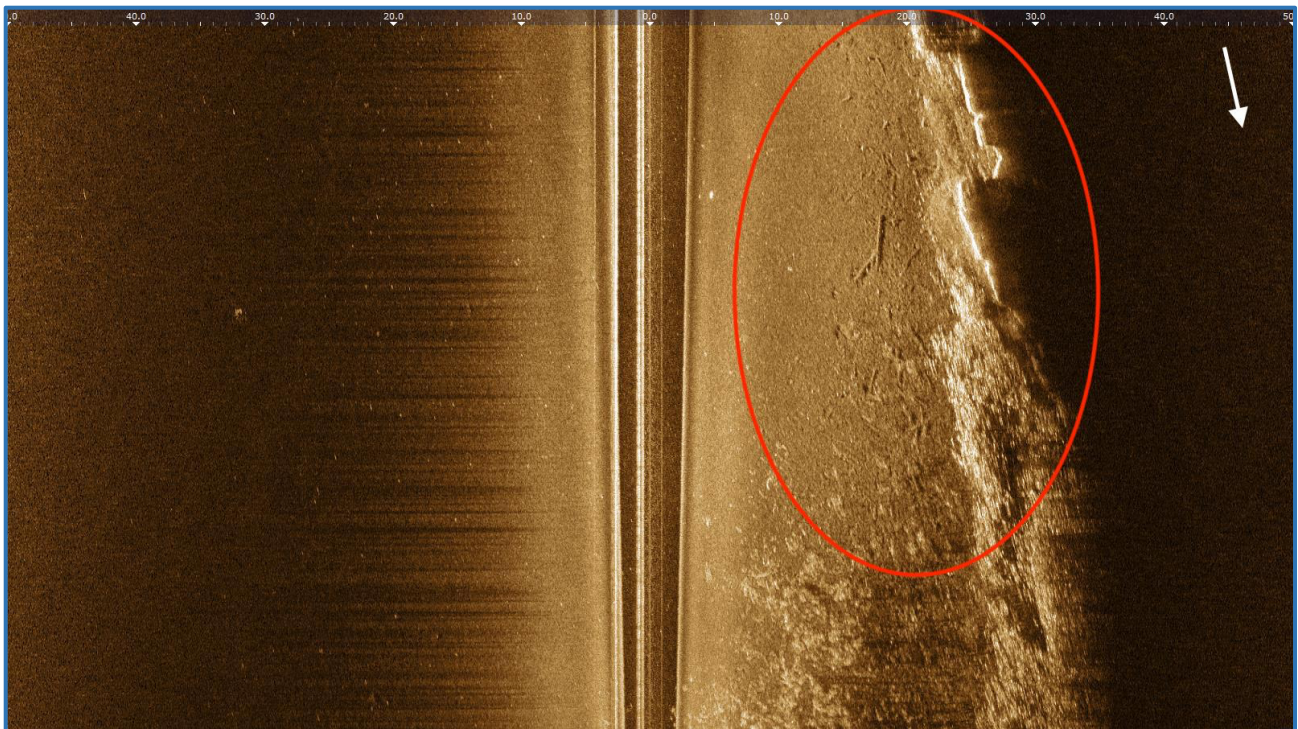
Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Kulkuväylät	Tyypin tarkenne: Satamat
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.125' N, 23°51.381' E, TM35: N 6650248, E 324449	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Mahdollinen satama tai rantautumispaikka sekä aallonmurtaja tai muu rakennelma rannassa. Kyseessä voi olla myös laivojen korjaamista varten tehty rakennelma. Huomiota herättävän suorat linjat rantatöyräässä sekä rannasta hieman ulompana oleva pitkänomainen muodostelma, joka on ympäristöään korkeammalla. Rantarakenteiden koko on noin 15 x 6,5 metriä. Irtonaista puutavaraa rakenteen edustalla on pohjassa noin 10 x 50 metrin alueella ja se jatkuu rantaa edelleen pohjoiseen. Puutavara voi liittyä rakenteisiin ja mahdollisesti hyllyn osiin. Huomionarvoista on, että 1650-luvun karttaan (edellä) on merkitty rasti lähelle tätä aluetta. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 2. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 2.

KOHDE 3. HYLYNOSIA (?)

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Alusten hylt (?)	Tyypin tarkenne: Hylt (puu)
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.134' N, 23°51.401' E, TM35: N 6650269, E 324467	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Kohteen 2 edustalla ja sen etelä- ja pohjoispuolella on runsaasti puutavaraa, jonka koko ja muoto viittaavat hylyn osiin. Puukeskittymä erityisesti kohteen 2 pohjoispuolella on silmiin pistävän intensiivinen. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

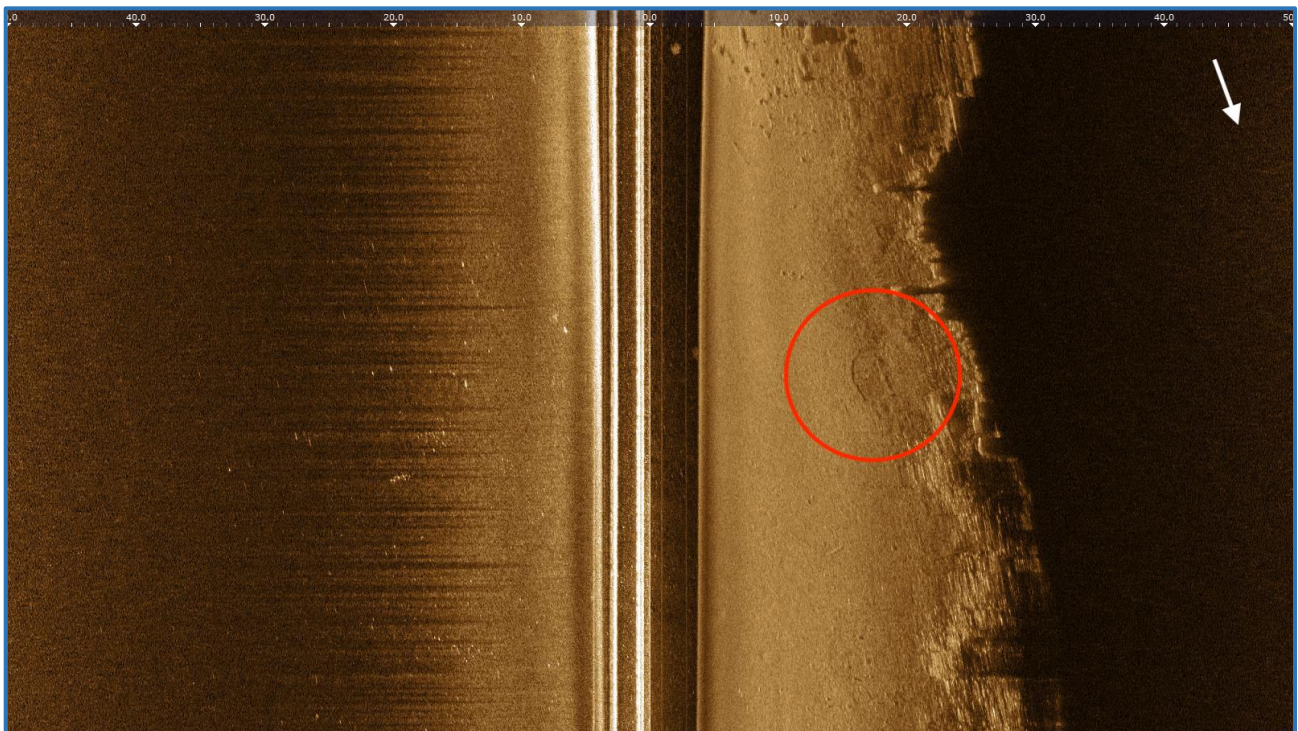

Kuva 3. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 3.

ALUE 3.

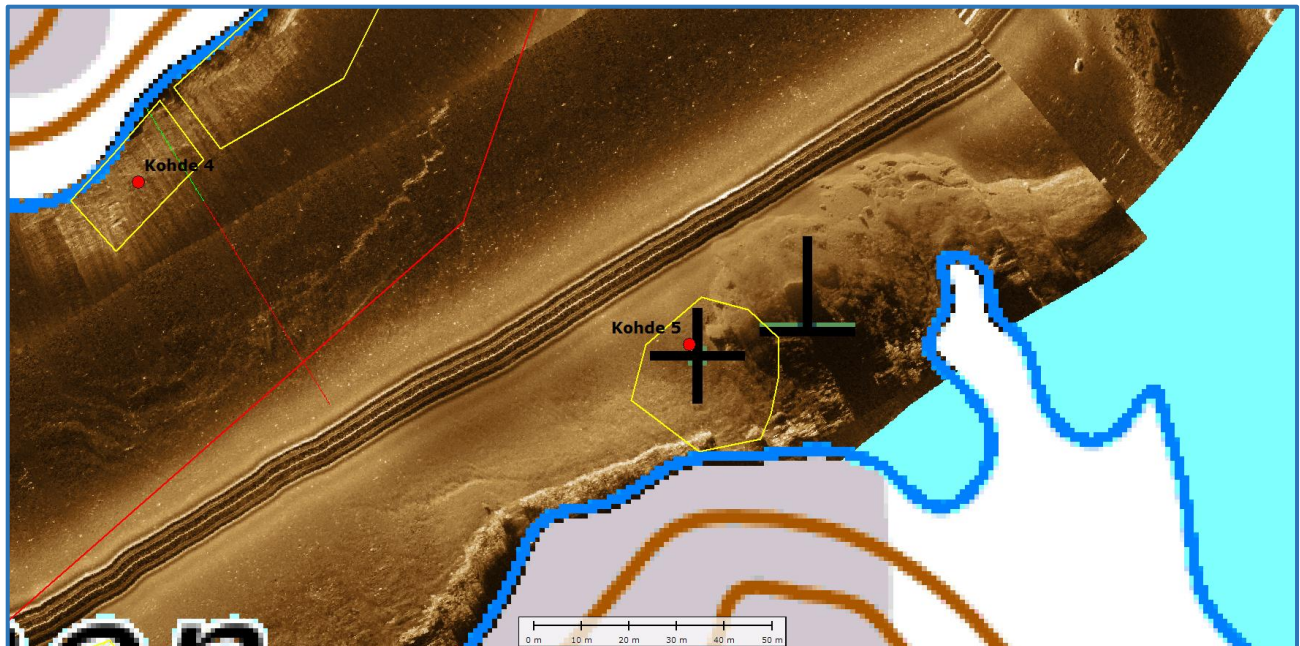
KOHDE 4. HYLKY (?)

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Alusten hylt (?)	Tyypin tarkenne: Hylt (puu)
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.095' N, 23°51.343' E, TM35: N 6650189, E 324405	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Hyltltä vaikuttava anomalia kooltaan 5 x 3 metriä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 4. Viistokaikuluotaukuva kohteesta 4.

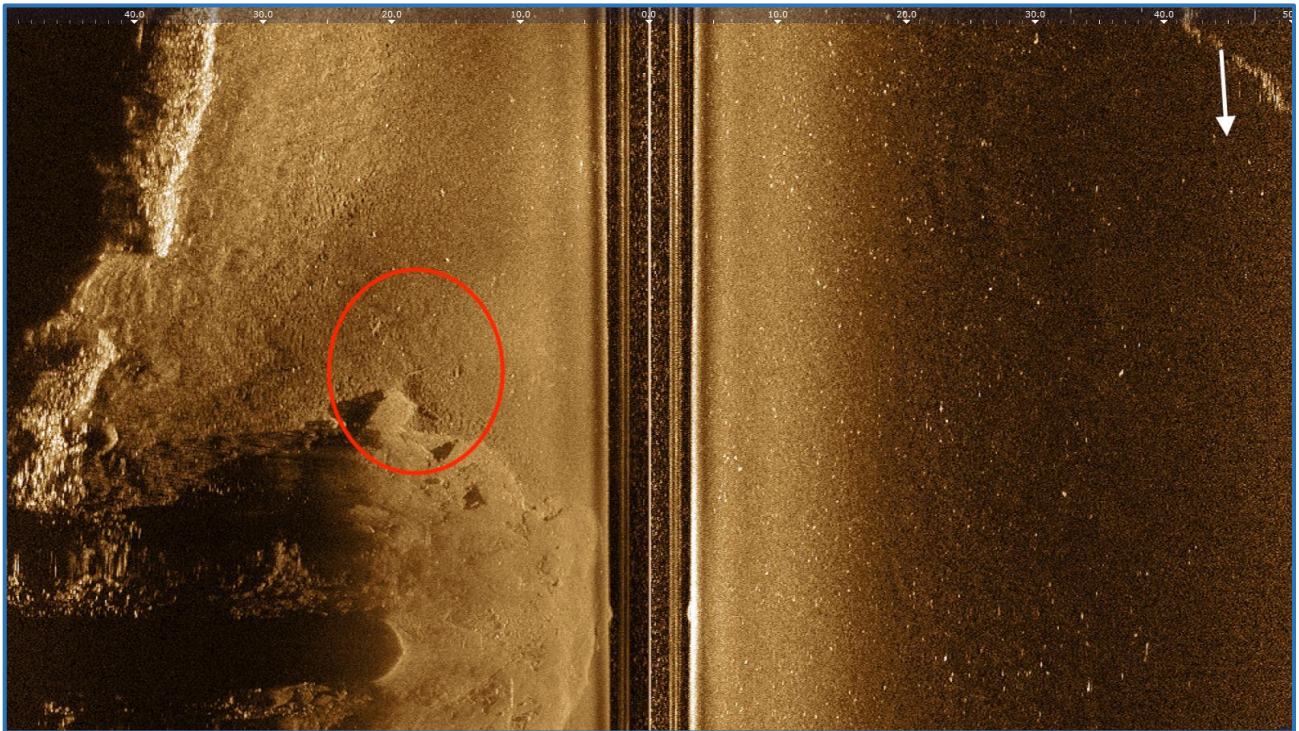
ALUE 4.

Kartta 9. Alue 4, jossa kohde 5.

KOHDE 5. SUORAKULMAINEN ANOMALIA JA PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.079' N, 23°51.465' E, TM35: N 6650155, E 324521	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Suorakulmainen määrittelemätön anomalia ja sen ympäristössä puutavaraa pohjassa noin 10 x 10 metrin alueella. Suorakulmainen kohde voi olla myös kalliosta irronnut lohcare. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 5. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 5.

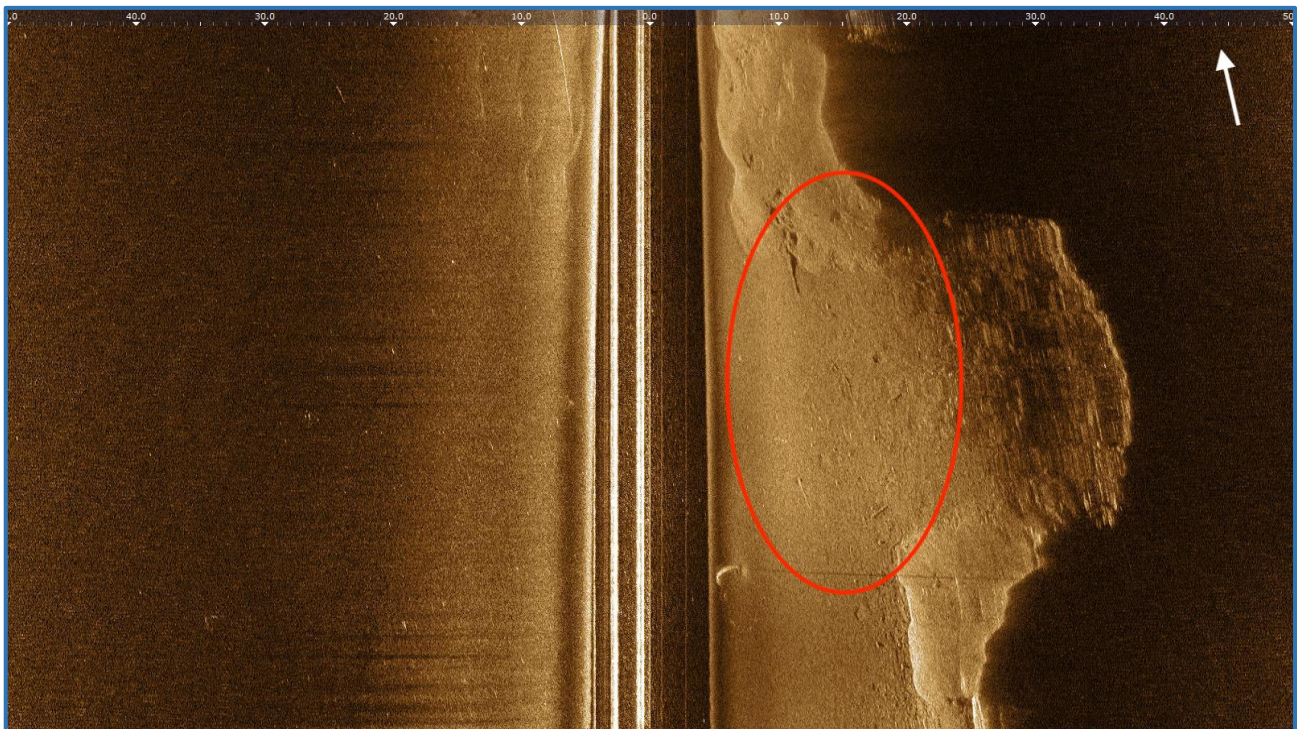
ALUE 5.

Kartta 10. Alue 5, missä kohteet 6, 7 ja 8.

KOHDE 6. PUUTAVARAA

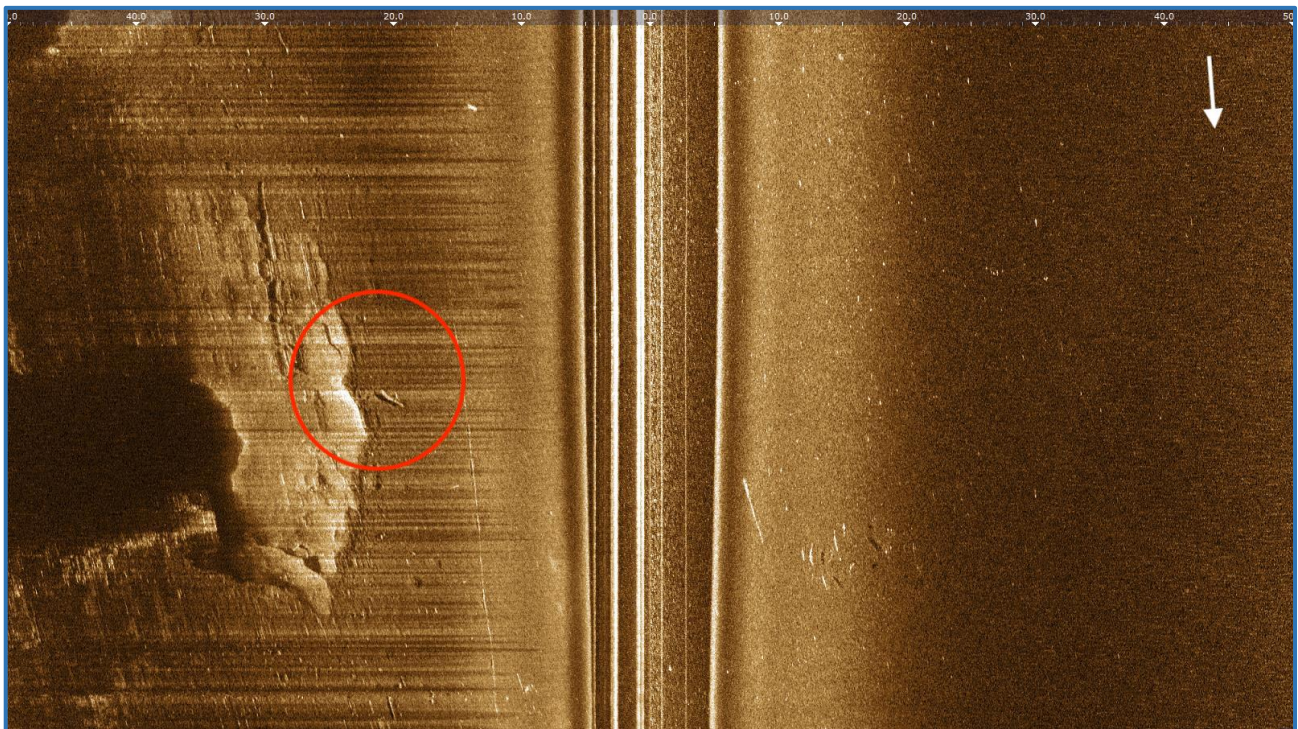
Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.028' N, 23°51.329' E, TM35: N 6650064, E 324387	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Muuta ympäristöä runsaammin puutavaraa pohjassa rannan läheisyydessä noin 20 x 14 metrin alueella. Rannalla sijaitsee mökki, minkä käyttöön puuaines voi myös liittyä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 6. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 6.

KOHDE 7. PUUTAVARAA

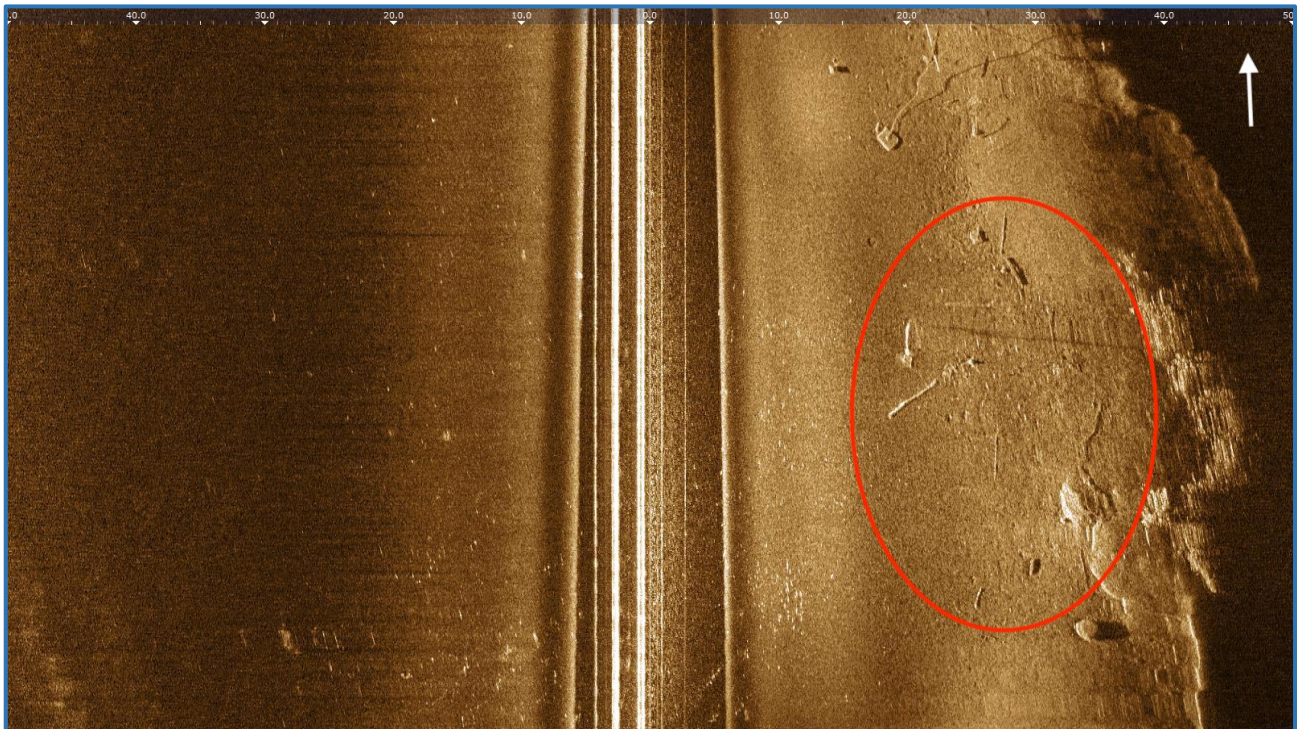
Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: .
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°57.030' N, 23°51.328' E, TM35: N 6650086, E 324399	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Puutavaraa noin 10 x 10 metrin alueella. Rannalla sijaitsee mökki, minkä käyttöön puuaines voi myös liittyä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 7. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 7.

KOHDE 8. PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.999' N, 23°51.314' E, TM35: N 6650014, E 324366	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Puutavaraa noin 20 x 25 metrin alueella. Rannalla sijaitsee mökki, minkä käyttöön puuaines voi myös liittyä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 8. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 8.

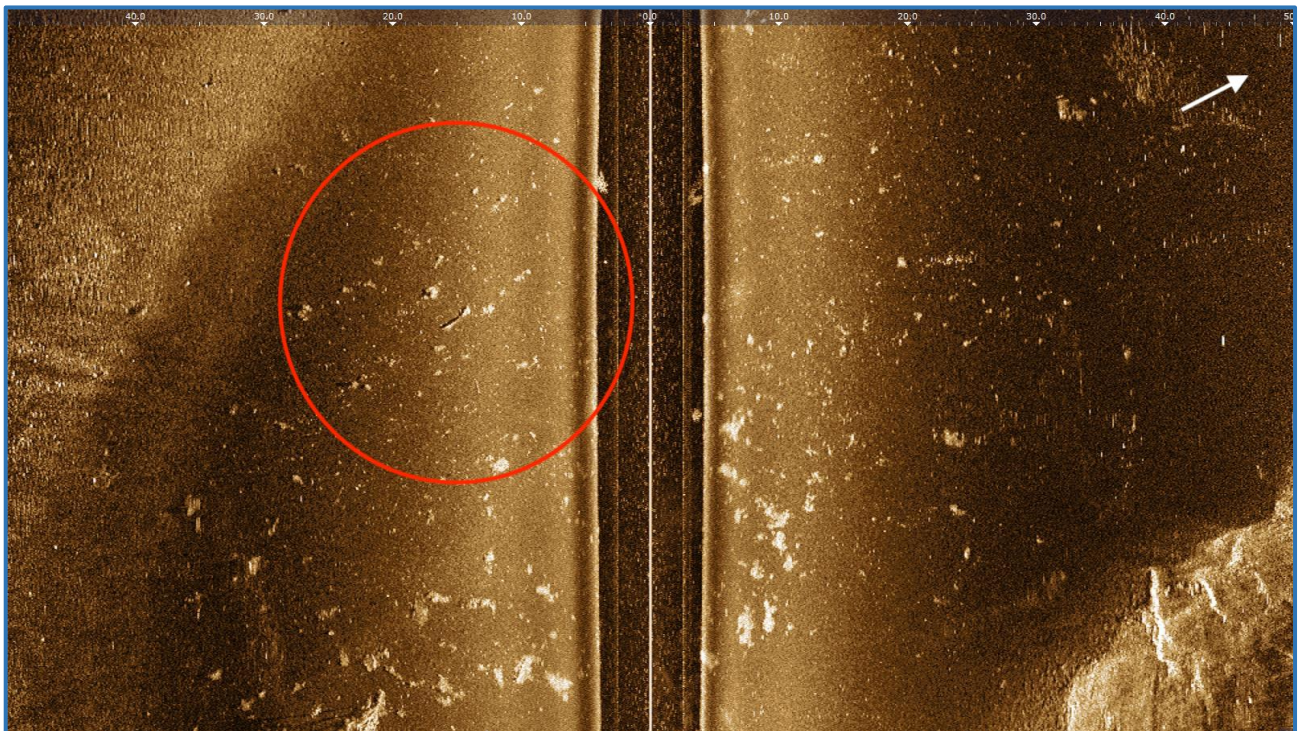
ALUE 6.

Kartta 11. Kohteet 9 ja 10 alueella 6, kohde 11 alueella 7, kohde 12 alueella 8, kohde 13 alueella 9, kohde 14 alueella 10.

KOHDE 9. KOVIA KAIKUJA JA PUUTAVARAA

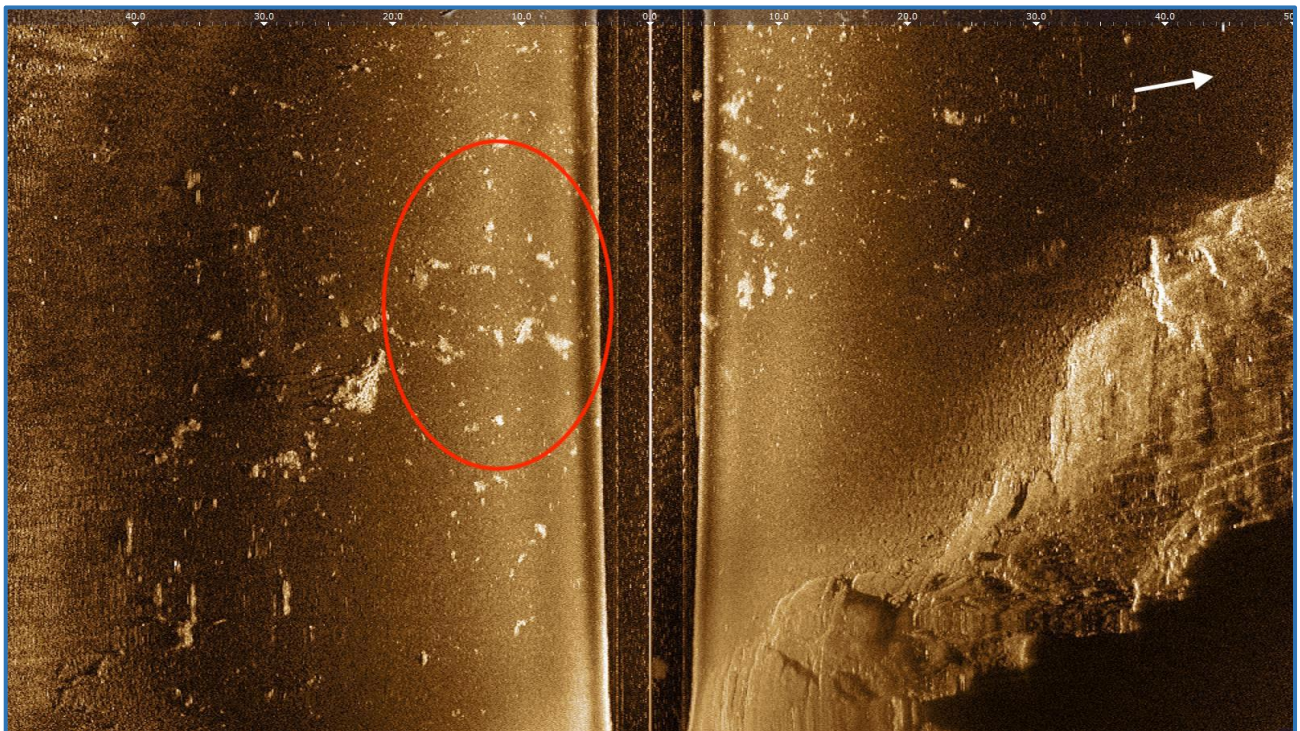
Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.954' N, 23°51.193' E, TM35: N 6649935, 324254	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Epämääräisiä kovia kaikuja pehmeällä pohjalla sekä puutavaraa. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 9. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 9.

KOHDE 10. KOVIA KAIKUJA JA PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84, 59°56.939' N, 23°51.219' E, TM35: N 6649900, E 324276	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Samantyyppinen alue kuin kohde 9. Kovia kaikuja muuten pehmeällä pohjalla sekä puutavaraa siellä täällä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

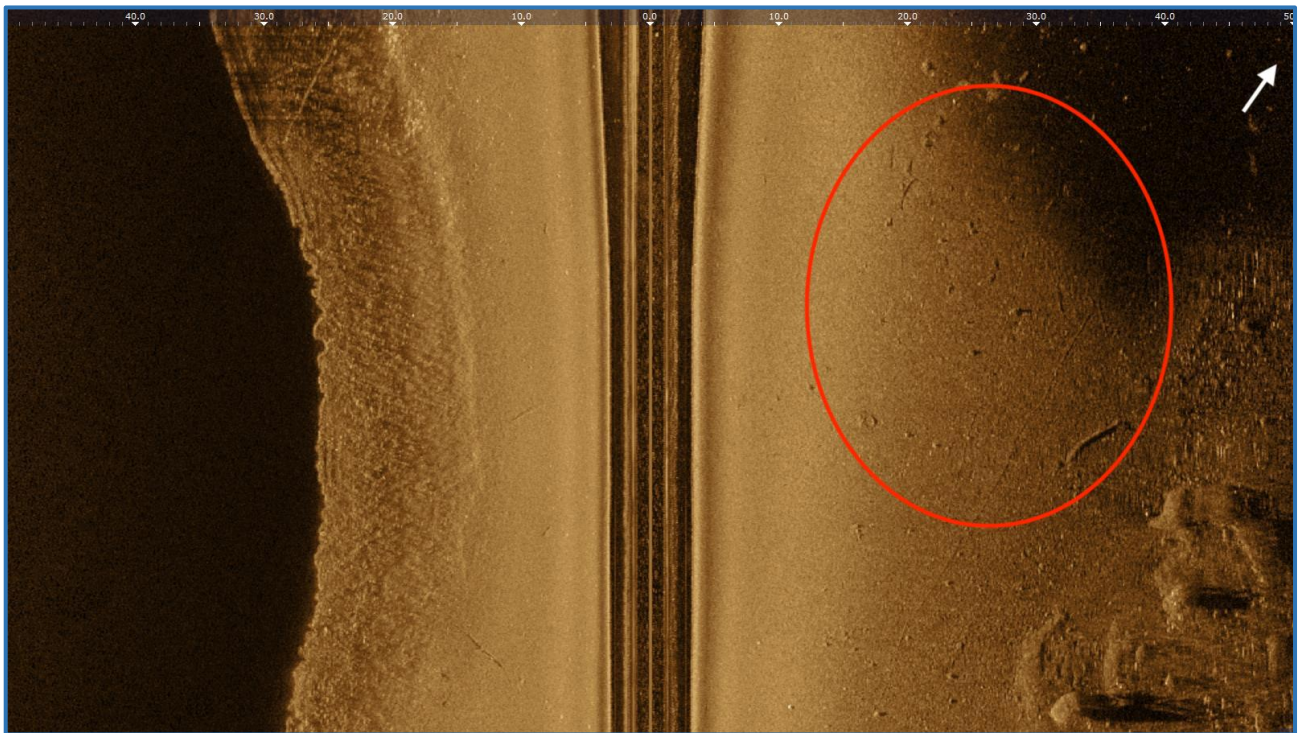

Kuva 10. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 10.

ALUE 7.

KOHDE 11. PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.911' N, 23°51.199' E, TM35: N 6649855, E 324269	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Puutavaraa noin 25 x 25 metrin alueella. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 11. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 11.

ALUE 8.

KOHDE 12. PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.883' N, 23°51.182' E, TM35: N 6649805, E 324237	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Puutavaraa ja kiinnostavia haamumaisia kohteita. Mahdollisesti sedimenttiin hautautunutta puutavaraa joka on osittain näkyvillä. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 12. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 12.

ALUE 9.

KOHDE 13. PITKÄNOMAINEN OBJEKTI JA PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: Useita	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.928' N, 23°51.137' E, TM35: N 6649886, E 324210	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Tunnistamaton pitkänomainen objekti ja puutavaraa. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 13. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 13.

ALUE 10.

KOHDE 14. PUUTAVARAA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: -	Kunta: Inkoo
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: -	Tyypin tarkenne: -
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: ?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: WGS84: 59°56.942' N, 23°51.108' E, TM35: N 6649913, E 324175	
Syvyys max: ?	Syvyys min: ?
Koordinaattiselite: GPS mittaus viistokaikuluotausaineistosta (epätarkka +/- 20 metriä)	
TM35 karttalehti: K4221F4	
Kuvaus: Puutavaraa noin 20 x 25 metrin alueella sekä haamumaisia anomaliaita, jotka voivat viitata sedimenttiin hautautuneeseen puutavaraan. Kohteen varmistaminen vaatisi visuaalisen tarkastuksen.	

Kuva 14. Viistokaikuluotauskuva kohteesta 14.

9. TULOSTEN TULKINTA

Alue on arkeologisesti kiinnostava sen pitkän käyttöhistorian vuoksi. Alueen editse kulkee yksi Suomeen johtaneista pääväylistä Ruotsin ja Tallinnan välillä, joka mainitaan jo 1200-luvun väyläselostuksessa.

Meren pohjassa havaittiin runsaasti anomaliaita, jotka viittaavat ihmisen toimintaan alueella. Aineistosta rajattiin alueita, joilla esiintyy intensiivisiä keskittymiä eri kokoista ja eri asteisesti sedimenttiin uponnutta puutavaraa. Näiltä alueilta poimittiin yksittäisiä mielenkiintoisia anomaliaita. Jokaista erillistä kohdetta ei erikseen mainita. Jos alueella suoritetaan visuaalisia tarkastuksia, on syytä tutkia alueita kokonaisuuksina.

Viistokaikuluotausaineiston ja historiallisen kartta-aineiston perusteella ehdotetaan tutkittavaksi visuaalisesti kaapelin rantautumisaluetta Orslandetin päässä sekä vähintään selkeästi kaapelin reitille asettuvia anomalia-alueita numero 6, 7 ja 8. Nämä ovat laajuudeltaan sellaisia, että niiden kiertäminen on todennäköisesti haasteellista.

Maankohoamisen vuoksi esimerkiksi satamapaikat voivat olla nykyään jo osittain tai kokonaan maalla, mutta kiviä ja puisia rakenteita on mahdollista edelleen havaita maalla ja vedessä.

Kaapelin reittiä Tostholmin ja Byxsäckuddenin itärannan välillä ei edellytetty tutkittavaksi.

Museovirasto arvioi tämän raportin perusteella havaintojen mahdollisen jatkotutkimustarpeen.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Grönberg 1933

Artur Grönberg, *Barösund: ett bidrag till kännedomen om svenskbygdens historia*. Helsingfors 1933.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

ARK-sukellus 2012

ARK-sukellus, Rami Kokko, *INKOO Inkoon sisäsaariston arkeologinen vedenalaisinventointi 16.4.- 14.10.2012*.

ELEKTRONISET LÄHTEET

Museoviraston rekisterit:

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000030970.

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=3975.

Kansallisarkiston digitaaliarkisto:

Maanmittaushallitus, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Inkoo, Tostholm; Karta öfver egorne med beskrifning 1783-1783 (B13a:19/1-5).